

Gósol inicia els actes del centenari del naixement de Ballarín amb un sentit homenatge a la seva figura

Entre el públic, en una sala plena de gom a gom, hi han assistit diversos amics del notori capellà i escriptor berguedà, entre els quals l'expresident Jordi Pujol

Acte d'inici del centenari del naixement de Ballarín, a Gósol. | Pilar Màrquez Ambrós

Gósol ha donat, aquest dissabte, el tret de sortida a l'any del centenari del naixement de mossèn Josep Maria Ballarín (Barcelona, 1920 - Berga, 2016). En l'acte, a l'Ajuntament de Gósol, s'ha recordat la figura del popular mossèn i escriptor, autor de *mossèn Tronxo*, amb afectuositat i la presència de bons amics del capellà que aquest 8 de febrer hauria fet 100 anys; i que va morir amb 96, deixant un important llegat humà i literari al país.

El 1958 va arribar a Queralt on va ser-ne el capellà custodi durant més de tres dècades. Va compaginar la seva tasca pastoral amb els llibres i, a partir dels anys 90, la seva figura va convertir-se en mediàtica. Mossèn Ballarín va rebre la Creu de Sant Jordi el 1995 i el Premi Ramon Llull el 1996. També va ser-li atorgada la Medalla d'Or de Berga el 2004 i va ser nomenat Fill Adoptiu i Predilecte de Gósol, el municipi on aquest migdia s'ha encetat el que, de ben segur, serà un any carregat d'activitats i homenatges. L'Associació Cultural de Mossèn Ballarín, que ha organitzat l'acte, ja ha anunciat que organitzarà diversos esdeveniments en memòria del mossèn aquest 2020.

En una sala de plens plena a vessar, hi han intervingut Rut Carandell, cosina llunyana del mossèn; Josep Espar Ticó, amic; Jaume Farguell, exalcalde de Berga; l'arxiver Xavier Pedrals; el polític i economista Ramon Tremosa, integrant del Grup d'Estudis Nacionalistes (GEN); i l'arquitecte Jordi Viola.

Entre el públic, una de les presències més destacades ha estat la de Jordi Pujol i Marta Ferrusola. La seva visita ha estat "inesperada" ja que l'organització no sabia que hi serien fins pocs minuts abans de començar, segons ha dit Rut Carandell. Expresident i muller han compartit el sentit homenatge a Ballarín des de la primera fila, al costat d'altres amics del mossèn, la delegada del Govern a la Catalunya Central, Alba Camps, i la regidora de Gósol, Núria Lagé. Tampoc hi ha faltat, com no podia ser d'una altra manera, la cuidadora del mossèn, Emília Serra, que va estar al seu costat durant molts anys, a cavall entre el pis de Berga i Gósol.

El públic ha omplert de gom a gom la sala de plens de Gósol. Foto: Pilar Màrquez Ambrós

Les paraules de Josep Espar Ticó, en representació del grup d'amics de Ballarín, entre els quals ha mencionat Raimon Galí, Agustí Mariner o el mateix Jordi Pujol, han estat especialment emotives. Espar Ticó ha recordat a Ballarín com una "persona singular, única i inabastable" i n'ha ressaltat la polivalència com a mossèn i escriptor.

"A mi i a molts, el mossèn ens va tocar el replec de l'ànima, sempre el vam tenir al costat", ha dit Josep Espar Ticó. Espar Ticó ha admès que "quan va morir el mossèn, vaig plorar llargament, a llàgrima viva". "Era una persona que va encoratjar-nos a no donar-nos mai per vençuts i a no fer trampes amb nosaltres mateixos", ha aportat. I ha donat les gràcies al difunt mossèn per aquesta faceta. Els forts aplaudiments de la sala han acompanyat les paraules dels ponents en més d'una ocasió, així com els somriures i alguna llàgrima.

"Jo sempre havia pensat que el mossèn era com un homenot de Josep Pla. Era un compendi de fidelitats: fidelitat a un Déu creador, apropiat a nosaltres en la figura de Jesucrist, enamorat de les paraules, fidelitat a Catalunya, la seva pàtria, a l'hora fràgil i a l'hora potent, fidelitat a la creació, és a dir al món tot sencer, i fidelitat a la família i als amics", ha enumerat Espar Ticó.

Com a amic, ha parlat de la figura de bonhomia de Ballarín, de la seva catalanitat i n'ha recordat diverses anècdotes i el seu amor a la terra. Però també el seu treball per la teologia, els seus mestratges i la seva passió per l'arquitectura, la literatura clàssica, Mozart i la política.

"El mossèn deia que el Pedraforca és un senyal d'eternitat", ha explicat Espar Ticó. "Amb ell comentàvem que quan un poble vol matar un altre poble, i no té propòsit d'esmena, viu tot ell en pecat", ha apuntat.

La seva paraula era escoltada per molts en infinitat de temes complexos, des de la política a la cultura o l'espiritualitat, però també en qüestions molt més senzilles. "Era un gran seguidor del futbol i hi entenia. Un cop, a la Copa del Món, ens vam asseure al sofà, i vam veure tres partits seguits. L'Emília no se'n podia avenir", ha bromejat Josep Espar Ticó.

Josep Pedrals, Jaume Farguell i Josep Espar Ticó durant l'acte. Foto: Pilar Màrquez Ambrós

"El mossèn era universalista, obert al món, però sempre des de l'arrelament a casa", ha elogiat. "Era un gran coneixedor d'Egipte, coneixia de prop la literatura clàssica, era coneixedor de l'art musical, un apassionat per Mozart, un gran entès en política, amic d'Heribert Barrera, de Pasqual Maragall, d'Alfonso Carlos Comín, de Josep Ignasi Urenda, de Josep Laporte, de Jordi Pujol, exigint que, a la llibertat de pensament, hi afegissin unitat d'acció. Us imagineu com patiria ara?", ha preguntat entre els gestos d'assentiment del públic.

El Queralt de Josep Maria Ballarín

L'excalcalde de Berga, Jaume Farguell, que ha tingut també unes paraules per la cuidadora del mossèn, Emília Serra, ha parlat de la seva relació amb Ballarín i de com la seva arribada al santuari va canviar Queralt. "A Queralt, jo hi vaig notar una cosa ben diferent de seguida. A Queralt sempre trobaves gent del Berguedà però, de sobte, et trobaves amb una gran quantitat de gent que venia de Barcelona. Va augmentar el públic de Queralt d'una manera absolutament notòria i impensable. Et venien a parlar de les seves obres; i a més del culte de Queralt, hi havia el culte al mossèn Ballarín", ha destacat Farguell. L'excalcalde s'ha mostrat convençut que, d'aquí a 100 anys, encara hi haurà algú que recordarà Ballarín i l'homenatjarà.

"Ell deia que la grandesa mística i terrenal dels espais es fa propera a la verge de Queralt, allà ell es trobava en una immensa catedral feta pel paisatge. La seva mentalitat va canviar la mentalitat de Queralt", ha subratllat. També ha recordat la restauració feta al santuari de Queralt l'any 1966 de la façana de l'església i el nou campanar, obra de l'arquitecte Josep Antoni Coderch, a qui Ballarín admirava.

De l'adeu de Ballarín a Queralt, ha dit que el bisbe Deig es va veure obligat a canviar-lo l'any 1993. "Perquè aquesta personalitat que ell tenia, posada amb la Berga tancada, va xocar amb un petit cercle de gent, d'un cristianisme retrògrad i fanàtic", ha explicat Jaume Farguell. "Ell els deia les rates de sagristia", ha recordat acompanyat de les rialles del públic. "Era un grupet petit, però el veien massa modern", ha expressat.

Finalment, ha parlat de l'etapa de Ballarín a Gósol. "Aquí va trobar el que havia de trobar d'acolliment, aquell paisatge que ell estimava per damunt de tot i que li feia pensar en Picasso, i el bon fer franciscà de Ramon Anglerill, mossèn Tronxo, que va ser com un germà", ha explicat Farguell.

L'excalcalde s'ha emocionat visiblement en recordar-ne la faceta més pròxima de capellà i el suport que li va oferir en morir un familiar. "Era un capellà de veritat. Ens va agafar a tots de la mà i va dir el pare nostre més profund que he escoltat mai. A través de Ballarín, he arribat a sentir coses molt íntimes, en el més profund de l'esperit", ha confessat Jaume Farguell.

Farguell també ha fet somriure el públic quan ha recordat una anècdota viscuda amb l'expresident Pujol en una visita a Ballarín. Pujant a Gósol, se'ls va espatllar el cotxe, "i vam haver d'empaitar-lo, però vam procurar que el president no ho hagués de fer", ha explicat.

Ballarín sempre va defensar aferrissadament l'expresident, fins i tot després que hagués confessat tenir diners a l'estranger sense regularitzar. "Hagi fet el que hagi fet, Jordi Pujol és el millor president que ha tingut Catalunya després del merder de Franco, i això se li ha de reconèixer", va declarar el mossèn del seu bon amic a **NacióDigital** l'any 2014. (<https://www.naciodigital.cat/naciobergueda/noticia/489/mossen/ballarín/si/pujol/tingut/flaca/tingut/flaca/punt>)

Farguell i Espar Ticó saludant a Ramon Tremosa abans de l'inici de l'acte. Foto: Pilar Màrquez Ambròs

El llegat d'un capellà polifacètic i universal

El director de l'Arxiu Comarcal del Berguedà i arxiver, Josep Pedrals, ha valorat el llegat de Ballarín i ha fet una crida per reunir en un sol conjunt tota l'obra del mossèn.

L'arxiu comarcal, situat a Berga, va rebre fa dos anys el fons bibliogràfic i documental de Josep Maria Ballarín que inclou documentació inèdita, peces audiovisuals i fotogràfiques. (<https://www.naciodigital.cat/bergueda/noticia/15549/laura/borras/assegura/llegat/ballarín/tresor/berga/pais/aprofitar>) Aquest dissabte Pedrals ha demanat "que tot el que es pugui conservar del mossèn vingui a l'arxiu, farem tot el possible per conservar-ho i difondre-ho". Amb l'objectiu de reunir tota documentació relacionada amb el mossèn en un mateix lloc, quelcom que seria de valor per la ciutat i per la comarca perquè Ballarín va ser un capellà molt conegut al país, que va mantenir-se alhora estretament vinculat al Berguedà.

L'arquitecte Jordi Viola ha recordat l'estreta relació d'amistat de l'arquitecte Josep Antoni Coderch (Barcelona, 1913 - Espolla, 1984) amb Ballarín i l'admiració del mossèn cap a totes aquelles persones que tenien un ofici i l'exercien amb dedicació.

Així mateix, Ramon Tremosa ha repassat la implicació de Ballarín al Grup d'Estudis Nacionalistes, del qual va ser cofundador i del qual han sortit persones que després han tingut pes en la política del país, ha reiterat. Tremosa ha mostrat el llibre *La Paràbola dels Retorns* de Ballarín, un dels preferits del mossèn. Un llibre, ha dit, que en la seva última edició, l'any 2010, va ser publicat per A Contra Vent, editorial fundada per l'ara president Quim Torra.

Dibuixos fets en vida per mossèn Ballarín, que s'han exposat a la sala de plens de Gósol. Foto: Pilar Màrquez Ambrós

Tremosa ha recordat "les misses que Ballarín feia al menjador de casa", la seva cara més polièdrica i com va influenciar a molta gent que pujava a veure'l. "Mossèn Ballarín deia sempre que ell no havia convertit mai a ningú, però tots sabem que això no era veritat. Hi ha molta gent a qui havia acollit que encara avui el recorden, tinc aquest record d'ell: d'una persona culta, riallera, de vegades transgressora, que et feia sentir l'església", ha indicat.

Rut Carandell ha estat l'encarregada de llegir petits fragments de textos i frases de Ballarín i ha recordat la relació de mossèn Ballarín amb Jordi Turull, i com els dos van compartir acte a Gósol l'any 2015 quan Ballarín va tancar la llista de la candidatura de Junts pel Sí a la circumscripció de Lleida. "Sí avui pogués, segur que Jordi Turull seria aquí recordant al mossèn", ha assegurat Carandell.

A la sala on s'ha fet l'homenatge, també s'han pogut veure diferents dels dibuixos que va fer Ballarín en vida; que transmeten part del seu caràcter únic i fan evident la seva figura d'home universal, pacient, cristià, però de facetes ben diverses.

Jordi Pujol amb Emília Serra, cuidadora del mossèn (al seu darrere), en entrar a la sala. Foto: Pilar Màrquez Ambrós

Públic assistent a l'acte d'inici del centenari del naixement de Ballarín. Foto: Pilar Màrquez Ambrós

*Una fotografia de Josep Maria Ballarín de jove amb la seva mare, a Queralt, ha presidit la sala de plens.
Foto: Pilar Màrquez Ambrós*

Ramon Tremosa saludant a Jordi Pujol. Foto: Pilar Màrquez Ambrós

Dibuixos de mossèn Josep Maria Ballarín amb petits escrits. Foto: Pilar Màrquez Ambrós

Ramon Tremosa amb el llibre de Ballarín 'La paràbola dels retorns'. Foto: Pilar Màrquez Ambrós